

UCHWAŁA NR LXXII/566/24
RADY MIEJSKIEJ W ORZYSZU
z dnia 27 marca 2024 r.

w sprawie rozpatrzenia wniosku z dnia 28 lutego 2024 r o poprawę statutu sołectwa.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.)) art. 223 § 1, art. 243, art. 244 § 2 i art. 247 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775) oraz § 97a ust. 1 pkt 2 Statutu Gminy Orzysz stanowiącego załącznik do Uchwały Nr XLI/293/17 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 23 czerwca 2017 r. (Dz. U. Woj. Warmińsko – Mazurskiego z 2017 r. poz. 3202 ze zm.) Rada Miejska w Orzyszu uchwala co następuje:

§ 1. Po zapoznaniu się z treścią wniosku wniesionego przez mieszkańca sołectwa Gaudynki złożonego w dniu 28 lutego 2024 r., w poprawek w statucie sołectwa postanawia się w całości oddalić wniosek z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu.

§ 2. Zobowiązuje się Przewodniczącą Rady Miejskiej w Orzyszu do poinformowania Wnioskodawcy o sposobie rozpatrzenia wniosku oraz przesłania odpisu uchwały będącej rozstrzygnięciem w sprawie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

/-/ Anna Pilarczyk

28 lutego 2024 r. do Rady Miejskiej w Orzyszu wpłynął wniosek mieszkańca wsi Gaudynki w sprawie częściowych poprawek w statucie sołectwa.

Pismem z dnia 01 marca 2024 r. Przewodnicząca Rady skierowała wniosek do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji celem rozpatrzenia. 05 marca 2024 r. Przewodniczący Komisji zwrócił się do kancelarii prawnej o wydanie opinii w kwestii zgłoszonych we wniosku propozycjach.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji spotykała się dwukrotnie: 13 marca 2024 r. oraz 20 marca 2024 r. W spotkaniach uczestniczyła Sekretarz Gminy Monika Łępicka -Gij.

Komisja zapoznała się z propozycją zmian zaproponowanych przez Wnioskodawcę oraz opinią prawną.

Wniosku Mieszkaniec wsi Gaudynki zaproponował:

1. „głosować powinna mieć prawo osoba zameldowana na stałe w danej wiosce”
2. „osoba zamieszkała, potwierdzająca w oświadczeniu, że zamieszkuje i opłaca śmieci pod tym adresem.
3. Osoba, która opłaca podatek.”

Komisja rozpatrując sprawę zważyła co następuje:

Zgodnie z art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym: „Sołtys oraz członkowie rady sołectkiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania”.

W orzecznictwie pojęcie „stałych mieszkańców” odczytuje się w odniesieniu do art. 25 kc. „Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu”. Natomiast w piśmiennictwie uznaje się, że osobą zamieszkałą w rozumieniu kc może być bezdomny (A. Kisielewicz, J. Zbieranek, Art. 5 [w:] K. Czaplicki i in., Kodeks wyborczy. Komentarz, Warszawa 2018, SIP Lex, pkt 6; K. Krzekotowska, M. Malinowska-Wójcicka, Art. 23 [w:] Ochrona praw lokatorów i mieszkaniowy zasób gminy. Komentarz, Warszawa 2019, SIP Lex). Na tę kwestię zwrócił uwagę Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 23 listopada 2005r. (sygn. akt I ISK 1029/05). Przyjęcie tego stanowiska prowadzi do wniosku, że w określonych sytuacjach „bezdomny” może być mieszkańcem sołectwa i być uprawnionym do udziału w głosowaniu w zebraniu wiejskim. Zameldowanie lub jego brak nie ma rozstrzygającego wpływu na uprawnienie mieszkańca do udziału w głosowaniach związanych z sołectwem. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 grudnia 2013 r. (sygn. akt II OSK 2461/13): „zaznaczyć należy, że przynależność do wspólnoty samorządowej powstaje z mocy prawa w związku z zamieszkiwaniem na terenie danej jednostki i trwa tak długo, jak długo dana osoba tam zamieszkuje. Zameldowanie nie oznacza przynależności do wspólnoty samorządowej. Powszechnie akceptowana jest w orzecznictwie wykładnia prawa, która nie utożsamia zameldowania z członkostwem we wspólnocie samorządowej. Brak zameldowania nie pozbawia osoby stale zamieszkującej w gminie statusu członka wspólnoty samorządowej”.

Miejsce zamieszkania zdefiniowane w art. 25 kc określane jest w języku prawniczym jako obrane miejsce zamieszkania. Z przepisu tego wynika, że miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, a nie lokal (czy adres lokalu), w którym dana osoba zamieszkuje. Jest to miejscowość

powiązana z osobą fizyczną w określony sposób, tj. osoba ta przebywa w niej z zamiarem stałego pobytu. Mając na uwadze powyższe wymaganie ustawodawcy, przyjmuje się, że na pojęcie miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 25 kc składają się dwa występujące łącznie elementy: faktyczne przebywanie w danej miejscowości oraz zamiar stałego w niej pobytu.

Faktyczne przebywanie w danej miejscowości, aby stanowiło podstawę uznania jej za miejsce zamieszkania, powinno być trwałe, lecz nie musi mieć charakteru ciągłego. Do utraty dotychczasowego miejsca zamieszkania nie dochodzi bowiem wskutek przejściowego (nawet długotrwałego) opuszczenia danej miejscowości (np. w związku z podjęciem studiów lub pobytem w zakładzie karnym). Dopiero zamiar stałego pobytu w innej miejscowości w połączeniu z przebywaniem w niej konstituuje nowe miejsce zamieszkania.

Kryterium oceny, czy istnieje zamiar stałego pobytu, nie stanowi więc wola wewnętrzna osoby fizycznej, ale sposób przebywania tej osoby w danej miejscowości. Powyższą interpretację uzasadnia argument, że określenie miejsca zamieszkania osoby fizycznej ma znaczenie także dla innych osób.

O miejscu zamieszkania decyduje w związku z tym zarówno fakt przebywania w danej miejscowości, jak i wola przebywania. O pobycie w danej miejscowości decydują okoliczności pozwalające przeciętnemu obserwatorowi na wyciągnięcie wniosku, że dana miejscowość jest głównym ośrodkiem życia osoby.

Od miejsca zamieszkania należy odróżnić zameldowanie. Różni się ono od miejsca zamieszkania przede wszystkim tym, że jest pojęciem z zakresu prawa administracyjnego, dotyczy konkretnego lokalu mieszkalnego oraz powstaje w wyniku dopełnienia określonych formalności. Zameldowanie pod danym adresem nie przesądza o miejscu zamieszkania w rozumieniu prawa. W orzecznictwie akcentuje się, że czynne prawo wyborcze organów sołectwa mają stali mieszkańcy sołectwa uprawnieni do głosowania, a więc przebywający tam z zamiarem stałego pobytu, nawet jeśli nie są zameldowani na stałe (tak np. w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 kwietnia 1999r., sygn. akt II SA 231/99, „Wokanda” 1999/7 s. 38). Odwołanie się do kryterium zameldowania na pobyt stały jako warunku uczestniczenia i korzystania z pełnych uprawnień w zebraniu wiejskim, jak podkreślił Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 22.08.1996 r. (sygn. akt SA/Gs 1956/95, OwSS 1997/1, poz. 17) narusza prawo. Naczelny Sąd Administracyjny orzekł: „dane z ewidencji mogą być pomocne w ustaleniu charakteru pobytu osoby na terenie sołectwa, nie przesądzają one jednak o tych uprawnieniach”. Użycie w tym przepisie terminu „mieszkaniec” wskazuje, iż ustawodawca odwołał się do kategorii zamieszkania. Ta kategoria cywilnoprawna, polegająca na „dopełnieniu administracyjnoprawnego obowiązku zameldowania może być oceniana tylko jako dowód, ale nie jest jedyną i wystarczającą przesłanką do stwierdzenia czynnego i biernego prawa wyborczego”.

Zgromadzenie ogółu mieszkańców danego sołectwa należy interpretować zawężająco, a mianowicie tylko do tych mieszkańców, którym przysługuje czynne prawo wyborcze. Przemawia za tym wspomniany na wstępie art. 36 ust. 2 usg. Za tak ograniczonym gremium osób uprawnionych do głosowania opowiedzieli się przedstawiciele doktryny. Wojewoda Wielkopolski w rozstrzygnięciu nadzorczym z 30 października 2012 r., KN-I.4131.1.330.2012.5 (Dz.Urz. Wielk. poz. 4883|), wskazał, że „zapis statutu sołectwa odnoszący się do przyznania uprawnienia do udziału w zebraniu wiejskim oraz uczestniczenia w głosowaniu jedynie osobom znajdującym się w rejestrze (ewidencji ludności) sprzeczny jest z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności zapisem art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym. Dane z ewidencji ludności mogą być pomocne w ustalaniu charakteru pobytu osoby na terenie sołectwa, nie przesądzają jednak o uprawnieniach”.

Odnosząc się do drugiej i trzeciej propozycji należy wskazać, iż Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim w wyroku z dnia 29 października 2019 r. (sygn. akt II SA/Go 466/19) zaznaczył, iż „wprowadzenie w statucie sołectwa dodatkowych warunków ważności wyboru, uznać należy za niedopuszczalne, ponieważ modyfikują one mające charakter norm bezwzględnie

obowiązujących ustawowe zasady wyboru sołtysa i rady sołeckiej”. Zakaz modyfikacji ustawowych zasad wyboru sołtysa, rady sołeckiej prowadzi do wniosku, że w statucie sołectwa niedopuszczalne jest wskazanie, że osoba powinna mieć miejsce zamieszkania w danym sołectwie potwierdzone w oświadczeniu, że zamieszkuje i opłaca śmieci pod tym adresem, a także potwierdzone tym, że opłaca podatek.

Podsumowując należy stwierdzić, iż uznanie , czy konkretna osoba może uczestniczyć w wyborach należy ustalić całokształt jej sytuacji prawnej. Analizując zebrany stan prawny, należy uznać, iż głównym kryterium jest stałe zamieszkanie na obszarze sołectwa oraz uprawnienie do głosowania a zameldowanie ma znaczenie bardziej formalne.

Mając na względzie powyższe ustalenia Komisja rekomenduje Radzie Miejskiej w Orzyszu o oddalenie wniosku w całości.

Rada Miejska w Orzyszu po zapoznaniu się ze stanowiskiem Komisji, postanawia oddalić wniosek o poprawki w statucie sołeckim

Pouczenie:

Zgodnie z art. 246 § 1 k.p.a., wnioskodawcy niezadowolonemu ze sposobu załatwienia wniosku służy prawo wniesienia skargi w trybie określonym w rozdziale 2 działu VIII ustawy z dnia ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 775).